

Dosarul nr. 2ra-505/20

Prima instanță: Judecătoria Criuleni (jud: A. Cazacliu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Bulgac, G. Dașchevici, A. Panov)

Î N C H E I E R E

24 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Mîrleanu Serghei, reprezentat de avocatul Chiricenco Galina,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Mîrleanu Serghei împotriva lui Mîrleanu Mihai și notarului Chirtoacă Petru, intervenient accesoriu notarul Dumbrava Mariana cu privire la constatarea nulității absolute a testamentului și a certificatelor de moștenitor testamentar, determinarea cotelor-părți a averii succesoriale, constatarea faptului acceptării succesiunii și recunoașterea dreptului de proprietate asupra averii succesoriale,

împotriva deciziei din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Mîrleanu Serghei, reprezentat de avocatul Chiricenco Galina și a fost menținută hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Criuleni

c o n s t a t ă :

La data de 14 aprilie 2015, Mîrleanu Serghei a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Mîrleanu Mihai, intervenient accesoriu notarul Dumbrava Mariana cu privire la constatarea nulității absolute a testamentului, recunoașterea dreptului de moștenitor legal și determinarea cotelor-părți din bunurile imobile.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că la XXXXX a decedat mama lui, Mîrleanu Elena, cu care locuia de aproximativ 5 ani și până în prezent în XXXXX.

A susținut că după decesul acesteia s-a adresat la notarul public Chirtoacă Petru pentru acceptarea succesiunii, el fiind unicul moștenitor, însă i s-a refuzat pe motiv că după decesul părinților lui, Mîrleanu Hariton și Mîrleanu Elena, deține două dosare de moștenire, ambele deschise la data de 12 ianuarie 2015, la cererea cumnatei sale

Mîrleanu Axenia, care a acționat, fiind împuternicită prin procură, în numele fiului său, Mîrleanu Mihai, care este nepotul lui.

A menționat că i-a fost prezentat testamentul, în baza căruia a fost deschis dosarul succesoral pe numele lui Mîrleanu Mihai, după decesul mamei sale.

Reclamantul consideră că semnătura mamei sale este falsificată și testamentul din 15 ianuarie 2008, întocmit și înregistrat cu nr. XXXXX de către notarul Dumbrava Mariana în numele Elenei Mîrleanu și pe baza căruia a fost deschis dosarul succesoral după decesul mamei, este unul falsificat și prin urmare, este lovit de nulitate absolută. Mai mult ca atât, acest testament nu a fost inclus în lista testamentelor înregistrate în baza de date computerizată a Ministerului Justiției al RM.

A solicitat constatarea nulității absolute a testamentului nr. XXXXX din 15 ianuarie 2008, întocmit în numele mamei sale, Mîrleanu Elena; recunoașterea dreptului său de moștenitor legal asupra $\frac{1}{2}$ cotă-parte din averea succesorală rămasă după decesul mamei Mîrleanu Elena, inclusiv asupra cotei-părți ce i-a aparținut din casa de locuit cu numărul cadastral XXXXX, ce se află în XXXXX și a terenului aferent casei cu numărul cadastral XXXXX și asupra $\frac{1}{2}$ cotă-parte a terenurilor agricole cu suprafața de 0,4696 ha, numărul cadastral XXXXX, cu suprafața de 0,1698 ha, numărul cadastral XXXXX și cu suprafața de 1,315, numărul cadastral XXXXX, toate situate în extravilanul din XXXXX; determinarea cotelor-părți a bunurilor imobile succesoriale, care se află în XXXXX, după decesul Elenei Mîrleanu și să-i fie recunoscut dreptul de proprietate asupra cotelor-părți respective din averea succesorală.

Ulterior, Mîrleanu Serghei, reprezentat de avocatul Chiricenco Galina a depus o cerere suplimentară, prin care a solicitat constatarea nulității absolute a testamentului nr. XXXXX din data 15 ianuarie 2008, întocmit în numele mamei sale, Mîrleanu Elena; anularea certificatului de moștenitor testamentar pe numele lui Mîrleanu Mihai, eliberat la data de 04 martie 2015 de notarul Chirtoacă Petru; radierea din Registrul bunurilor imobile a înscrierii dreptului de proprietate pe numele lui Mîrleanu Mihai asupra casei de locuit cu numărul cadastral XXXXX și a terenului aferent casei cu numărul cadastral XXXXX, situate în XXXXX; recunoașterea dreptului său de moștenitor legal asupra $\frac{1}{2}$ cotă-parte din casa de locuit cu numărul cadastral XXXXX și $\frac{1}{2}$ cotă-parte a terenului aferent casei cu numărul cadastral XXXXX, situate în XXXXX, care au aparținut mamei sale.

La 12 martie 2018, Mîrleanu Serghei, reprezentat de avocatul Chiricenco Galina a depus o cerere privind extinderea pretențiilor din acțiune, solicitând declararea nulă inclusiv a certificatelor de moștenitor testamentar nr. XXXXX și nr. XXXXX din 04 martie 2015, eliberate de către notarul Chirtoacă Petru pe numele lui Mîrleanu Mihail asupra patrimoniului rămas după decesul lui Mîrleanu Hariton și atragerea în proces a notarului Chirtoacă Petru în calitate de copârât.

Prin cererea suplimentară depusă la data de 27 noiembrie 2018, Mîrleanu Serghei, reprezentat de avocatul Chiricenco Galina, a solicitat constatarea nulității absolute a testamentului nr. XXXXX din 15 ianuarie 2008, întocmit în numele mamei sale, Mîrleanu Elena de notarul public Dumbrava Mariana, a certificatelor de moștenitor testamentar nr. XXXXX și nr. XXXXX din 04 martie 2015, ambele eliberate după

decesul lui Mîrleanu Hariton de către notarul Chirtoacă Petru, pe numele lui Mîrleanu Mihai; determinarea cotelor-părți a averii succesore după decesul ambilor soți Mîrleanu Hariton și Mîrleanu Elena, care a avut regimul juridic de proprietate comună în devălmășie a soților, a câte 1/2 cotă-parte pentru fiecare dintre aceștia; constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul lui Mîrleanu Hariton de către fiul Mîrleanu Serghei; recunoașterea dreptului de proprietate a lui Mîrleanu Serghei asupra averii succesore după decesul lui Mîrleanu Hariton (decedat la XXXXX) și asupra averii succesore după decesul Elenei Mîrleanu (decedată la XXXXX), revenind câte ½ pentru fiecare din averea în devălmășie a soților, care constă din următoarele bunuri imobile, amplasate în XXXXX: terenul grădină, cu suprafața totală de 0,1300 ha, numărul cadastral XXXXX, extravilan; terenul pentru construcții, cu suprafața totală de 0,1718 ha, numărul cadastral XXXXX; casa de locuit individuală, cu suprafața totală de 81,3 m.p., numărul cadastral XXXXX; construcție accesorie, cu suprafața de 15,9 m.p., numărul cadastral XXXXX; terenul agricol, cu suprafața de 0,4635 ha, numărul cadastral XXXXX, extravilan.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătorei Criuleni, acțiunea depusă de către Mîrleanu Serghei a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Mîrleanu Serghei, reprezentat de avocatul Chiricenco Galina și a fost menținută hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătorei Criuleni.

În susținerea opiniei sale, instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 199 alin. (1) și (2), 224,1449 alin. (1), 1469 alin. (1), 1473 din Codul civil (în redacția de pînă la 01 martie 2019) și a stabilit că instanța de fond corect a reținut faptul, că procedura succesorală a fost deschisă de către notarul după confirmarea înregistrării dosarului succesoral, iar testamentul contestat nr.189 este înregistrat în Registrul actelor notariale pentru anul 2008, la pagina 113.

Instanța de apel a indicat că nu au fost constatate temeiuri pentru a declara nul testamentul conform art. 1469 din Codul civil (în redacția pînă la 01 martie 2019), or, falsul semnăturii defunctei Mîrleanu Elena nu a fost demonstrat. De asemenea, instanța de apel nu a reținut ca temei de constatare a nulității testamentului nici faptul că acesta nu a fost înregistrat în Registrul dosarelor succesore și a testamentelor, deoarece prin aceasta nu se demonstrează lipsa dorinței testatorului de a transmite averea persoanei indicate în testament și nu afectează legalitatea testamentului.

Instanța de apel a menționat că Mîrleanu Serghei nu a solicitat efectuarea unei expertize judiciare grafoscopice în instanța de apel, care este continuarea examinării fondului, la momentul obținerii originalelor actelor cu semnătura persoanei decedate, care puteau servi în continuare temei judecătorec de numire a unei expertize.

La data de 30 ianuarie 2020 Mîrleanu Serghei, reprezentat de avocatul Chiricenco Galina a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel nu a dat apreciere tuturor argumentelor și afirmațiilor invocate în susținerea cererii inițiale, precum și în special, a celor expuse în apelul declarat.

A menționat că instanța de apel nu s-a pronunțat în privința ilegalităților grave comise de către prima instanță, printre care inventarea de către aceasta a unei noi reguli, contrare celei stabilite de lege, precum că prin neînregistrarea testamentului în Registrul dosarelor succesoriale și a testamentelor nu se demonstrează lipsa dorinței testatorului de a transmite averea, or, regula instituită de către legiuitor are menirea să confirme existența în general a unui testament întocmit legal și lăsat de testator personal.

A remarcat că la 15 ianuarie 2008 ar fi fost întocmite două testamente, însă doar cel lăsat de Mîrleanu Hariton a fost înregistrat în modul stabilit de lege, iar cel presupus întocmit tot atunci, din numele Elenei Mîrleanu, nu a fost înregistrat. În aceste circumstanțe este evident faptul că acest testament nu a fost întocmit la inițiativa Elenei Mîrleanu și nu a fost semnat de către aceasta.

Consideră că din vina instanței de fond nu a fost posibilă efectuarea expertizei grafoscopice, deoarece Mîrleanu Serghei a identificat ordinele de plată a pensiei pe numele Elenei Mîrleanu, care se aflau în arhiva Centrului de poștă Criuleni și care urmau a fi folosite în calitate de mostre, însă instanța de judecată nu a solicitat eliberarea acestor acte în original pentru a fi expediate Centrului Național de Expertize Judiciare împreună cu dosarul. Astfel, abia după ce Centrul Național de Expertize Judiciare a solicitat repetat originalul acestor acte, prima instanță a expediat interpelare la Centrul de poștă Criuleni, care însă a răspuns că ordinele de plată au fost nimicite.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 24 octombrie 2019.

La 26 noiembrie 2019, decizia motivată a fost expediată în adresa părților (vol. II, f.d. 38), fiind recepționată de către avocatul Chiricenco Galina la 03 decembrie 2019, conform ștampilei aplicate pe plic (vol. II, f.d. 52)

Astfel, recursul, declarat la data de 30 ianuarie 2020, este în termen.

La data de 17 februarie 2020 în adresa intimaților Mîrleanu Mihai, notarilor Chirtoacă Petru și Dumbrava Mariana a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Mîrleanu Serghei, reprezentat de avocatul Chiricenco Galina cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (vol. II, f.d.55, 58-60).

La 05 martie 2020, Mîrleanu Mihai a depus referință, menționând că nu recunoaște acțiunea înaintată de către Mîrleanu Serghei (vol. II, f.d. 57).

Alte referințe nu au fost depuse.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea

esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Mîrleanu Serghei, reprezentat de avocatul Chiricenco Galina, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Mîrleanu Serghei, reprezentat de avocatul Chiricenco Galina asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Mîrleanu Serghei, reprezentat de avocatul Chiricenco Galina ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Mîrleanu Serghei, reprezentat de avocatul Chiricenco Galina, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic